

אנטישמיות מפויטת*

סיפורה של אם המנזר לג'פרי צ'וסר
 ירפנק עם הפדקור לת.ס. אליוט

גדעון סתר

הערת מבוא

פ רץ האנטישמיות האירופית שנתחולל בעקבות מבצע "חומת מגן" עורר תדהמה עמוקה בציבור הישראלי, שכשל להבין כיצד זה המתוקנות שבאומות המערב מסוגלות לאותה שנאת ישראל המזכירה את שלהי שנות השלושים. שתי היצירות שלהלן, מאת שניים מבין צמרת השירה האנגלית, מספקות מענה, ולו חלקי, לתופעה זו.

ג'פרי צ'וסר – נחש שטן משחית בלב היהודי שוכן

Amor Vincit Omnia – "האהבה גוברת על הכל"

ג' צ'וסר

Prologue, ומשרטט קווי אופי עיקריים של 22 מתוך 29 הדמויות. למחרת היום, בדרכם אל קנטרברי, מספר איש איש, על-פי הגרלה מוקדמת, את סיפורו.

הדמויות הן חתך נאמן של החברה הבריטית בת-זמנו, להוציא שולי האצולה הגבוהה וכן הערברב של אבק אדם שנסרח בשולי החברה בימי הביניים. ביניהם אנו מוצאים את האביר, בנו ומשרתו; חמישה כלי קודש – ביניהם נזירות, נזירים, כמרים ומוחל עוונות במזומן; סוחר, פקיד, עורך-דין, בעל נכסים, אורג, נגר, מוכר סדקית, טבת, מלח, רופא, עקרת-הבית, טוחן ושליח בית-הדין. כולם "ישרים בתכלית, שומרי משפט, יראי אלוה". סיפוריהם מעניקים לקורא פנורמה נרחבת של מציאות זמנם, ועל כן זהו מסמך יחיד במינו החושף את תרבות החומר, מוסכמות מוסר ויחסי אנוש, המוגש לקורא ביד אמן של מתבונן חריף, לעתים בהומור ציני, אבל מבין, סולח ואוהב את דמויותיו.

צירתו העיקרית של ג'פרי צ'וסר, המגנום-אופוס של המשורר, המזכה אותו, ובצדק, בתואר גדול משוררי בריטניה במאה ה-י"ד, ויש המרחיבים תואר זה על כלל ימי-הביניים, היא **סיפורי קנטרברי**. היצירה נכתבה בעשור האחרון לחייו, אף כי קיימת עדות שהחומר, כפי שהוא מוכר לנו היום, היה מוכן שנים ספורות לפני מות המשורר. צ'וסר לא סיים את יצירתו, אסופה של 24 עלילות מסופרות מפי –

כ"ט בְּרִיּוֹת שׁוֹנוֹת שְׁנַתְּקָצוּ יַחְדָּיו
 לְחֵבֶר הָעוֹלִים לְרִגְלִי, וְלָרֶכֶב
 אֹמְרִים אֶל קִנְטְרֵבְּרִי...

החבורה שוכנת במלון אורחים שבפונדק טבארד (Tabard) בסאות'וורק, היום פרבר לונדוני. המחבר, לא ברור אם נמצא שם באקראי או שגם הוא נמנה על העולים לרגל, מראיין אותם במבוא, The

* מתוך "אנתולוגיה לשי-רה" של המחבר העומד דת לראות אור בסוף שנת 2002.